

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

No. 25. Den 22de Juni 1805.

Trykt i Kjøbenhavn hos Directeur Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redacteurer, Forslaggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Statsraader og Deputerede i det danske Cancellie.

Justitsfog.

Med Høiesteretsdom af 28de s. M., som stadfæster
den af den kongelige Landsøverret samt Hof- og Stads-
ret i Kjøbenhavn, under 23 April d. A., affagte Dom,
er Arrestanten Peder Hansen Nissen, for begaaet Mord
paa sin Svigermoder, Anne Sophie, Spisemester Sø-
ren Thomsen Steenholdts Hustru, og for tilfigtet Mord
paa sidstnævnte, hans Svigersfader, tilfunden at miste
sin Hals, og Hovedet at sættes paa en Stage m. v. Af
Høiesterets-Protocolsecretariers Indberetning om denne
Sag erfares dens Omstændigheder at have været følgende.

Delinquenten er, efter fremlagt Dødsattest, fød i Na-

ret

ret 1775 i Byen Værkop, paa Langeland, af Forældrene, Hans Christensen og Dorte Pedersdatter, og confirmeret i Aaret 1789; og er det efter hans Stiffader, Skipper Niels Nissen, at han siden har optaget Navnet Nissen. Fra sit 8de Aar har han ernæret sig ved Søefarten, og kom i April s. A. hjem med en particulier Ostindiefarer som Overstyrmand, hvorefter han i paafølgende sidstafvigte September Maaned indlod sig i Ægteskab med Marie Thomsen Steenholdt, en Datter af ovennævnte Spisemester Steenholdt og Hustru. Anledningen til nærværende Sags Anlæggelse imod ham var, at Politimesteren her i Staden den 15 Febr. d. A. var kommen i Erfaring om, at Spisemester Steenholdts Hustru Dagen i forvejen pludseligen var død, og at adskillige Omstændigheder lode formode, at hun var forgået. Efterat en Obductiontionsforretning derpaa af Stadsphysicus var foretagen, og et Forhør afholdt, tilstod Delinquenten, ligesom han og ved de afhørte Vidner, Obductiontionsforretningen og Sagens øvrige Omstændigheder derom er overbevist, at han den 13 Febr. har bibragt sin Svigermoder en dræbende Portion Arsenikum album i Røræg, hvilken medførte hendes Død den paafølgende Aften, og at han i December Maaned s. A. har ved Skedevand, blandet i et Glas Viin, villet ombringe sin Svigersfader, ligesom det og er bragt til den høieste Grad af Formodning, at Delinquenten,

uag-

naagtet han stedse har nægtet det, har foraaarsaget Svi-
 gersfaderens Død; thi den paa Svigersfaderen foretagne
 Obductionsforretning har givet Anledning til at troe, at
 han den 7 December s. A., paa hvilken Tid Delinquen-
 ten 3 Dage i Forveien første Gang havde erhholdet Re-
 cept paa Arsenikum, har faaet Gift i et Digestiv-Pul-
 ver, som han, efter Arrestantens Anmodning, tog ind,
 og at det er rimeligt, at Giften har frembragt den hos
 ham indtrufne Lamhed i Arme og Been, hvilken ef-
 kunde være en Følge af den lille Qvantitet af Stede-
 vand, som han havde faaet. Rottetekrudet havde De-
 linquenten erhholdet ifølge en ham meddeelt Attest af en
 Candidatus Chirurgiæ, for hvem han havde foregivet
 at ville bruge det til dermed at forgive Rotter paa et
 Skib, han eiede; men Virktigheden af dette Foregives-
 de oplyses saavel af Sagens Omstændigheder i Almin-
 delighed, som især deraf, at Delinquenten allerede da
 havde solgt den Skibspart, han havde eiet. I Hense-
 ende til Svigermoderens Forgøvelse er det, ved de afholdne
 Forhører, oplyst, at Delinquenten den 13 Febr. om Aste-
 nen har anmodet Steenholdts Søsterdatter, Maren
 Lund, om at kjøbe nogle Æg til Rørag, hvis Tillav-
 ning han for det meste selv besørge, og hvora han,
 da de vare færdige, øste en Portion op for sig selv i en
 hvid Spølkumme, hvilken han bestemte for sin Sviger-
 moder, og hvori han derfor af et Papiir, som han havde
 hos

hos sig, udrystede Kottekrubet, hvis Virkning var, at Svigermoderen, efter at have nydt Samme, døde Aftanen derefter den 14de Febr., i hvilket Mellemrum hun paa den smerteligste Maade leed under de sædvanlige med Gift følgende Tilfælde. Ligeledes er det, hvad Svigersfaderens Forgivelse angaaer, tildeels ogsaa ved Dennes egen, under 20de Febr., da han endnu levede, afgivne Forklaring, oplyst, at Delinquenten omtrent den 11te December s. A., da Steenholdt, efter nogle Dages Sygdom, igjen kom ind i Stuen til Gaden, havde foreslaaet Denne at drikke sig $\frac{1}{2}$ Dagel gammel Blin, hvorved han vilde gjøre ham Selskab, og derpaa, da Svigersfaderen samtykkede heri, havde taget et Glas frem, som stod bag nogle Flasker, og hvori han tilforn havde kommet en Dosis Skedevand, i hvilket han stænkede Vinen; men Svigersfaderen, som paa den Tid ei sandt synderlig Lyst til at drikke, havde først smagt derpaa, og fik neppe saa meget i Munden, at det kunde naae Svælget, førend han mærkede, at det sammensnerpede Munden og voldte ham Smerte, hvorfor han spyttede det ud, satte Glasset fra sig, og gjorde Delinquenten Debrettelse med de Ord: "hvad er det, du blander sammen til mig?" Paa samme Maade havde Svigersfaderen, efter at have indtaget det Pulver, hvilket Delinquenten nogle saa Dage i Forveien havde overtalet ham til at tage ind, og som han med egen Haand havde givet ham,

men

men hvorom hans Tilstaaelse ei har været at erholde, foruden Sammensnerpning i Munden, følt en heftig Trykning for Brystet, samt faaet Opkastelser, der varede i 3 Dage, hvorpaa den ommældte Lamhed fulgte i Arme og Been.

Som Bevæggrund til sin Udaad har Delinquenten foregivet, at der imellem ham og Svigermoderen havde bestandigt hersket Uenighed, og at han imod sin Svigersfader var bleven opirret derved, at denne stedsse havde bebrejdet hans Hustru, at hun spiste for meget; men, foruden at dette Foregivende er ubevist, og det tvertimod er godtgjort, at Forældrene have vlist Delinquentens Hustru, som deres eneste Barn, megen Omhu, og givet hende ei alene det Nødvendige, men endog til Overflødighed, er det tillige i høj Grad usandsynligt; hvorimod det snarere maa antages, at han, ved at dræbe sine Svigersforældre, har attraaet at komme i Besiddelse af deres ei ubetydelige Formue, hvortil hans Hustru var eneste Arving.

Endeligen har Delinquenten, under sit Fængsel, søgt at drage sin Ægteskille i Ulykken med sig, og anklaget hende som Medskyldig i hans Forbrydelse; men der er imod hende end ikke fremkommet Stik af Formodning.

Efter at denne Sag fra det danske Cancellie har været Hs. Majestæt omstændeligen foredraget, har det behaget Allerkhøjsamme at resolve, at det ved den Delin-

linquenten overgangne Heieskeretsdom skal have sit Forblivende.

Forgivninger.

Under 31 Mai d. A. er, igjennem det danske Cancellie, udsærdiget en Forordning, angaaende Deliquent-Sagers Indstævning til Lands- og Stifts-Overretterne i Danmark, Norge og Island. Dens Indhold er følgende. Hs. Majestæt har, til at fremme Rettens Pleie i de Sager, som angaae Forbrydelser, allernaadigst fundet for godt, i Henseende til disse Sagers Indankning og Behandling for Lands- og Stifts-Overretterne i Danmark, Norge og Island, at anordne Følgende.

1. Naar nogen, som er sat under offentlig Tiltale for Misgjernings-Sag, begjerer den ved Hjemtinget affagte Dom appelleret, eller Sagen er af den Beskaffenhed, at den i Følge Anordningerne bør fra Justitiens Side indstævnes til højere Ret, skulde Acterne uopholdeligen tilstilles den Øvrigheds-Person, som herester nævnes, paa det at denne kan foranstalte det videre Fornødne.

2. Fra Underretterne i Danmark og Island, samt i de norske Kjøbstæder, fremsendes Doms-Acten til vedkommende Stiftamtmand eller Amtmand; paa Landet i Norge derimod til Fogden, af hvem Sagen paa Embedsvegne har været paatast.

3. Saa-

3. Saasnart den fremsendte Doms-Akt er kommen Øvrigheden til Hænde, bør denne strax, ved Paategning paa den ergangne Hjemtingsdom, tilkjendegive saavel den eller de Tiltalte, som og alle andre Bedkommende, at Dommen, i Følge denne Anordning, indstevnes for Lands- eller Stifts-Overretten, og der iblandt de første Sager vorder foretagen; til hvilken Ret alle Paagjældende, uden at kunne vente andet Varsel, indkaldes, for i Sagen at svare og Dom at lide; hvorhos og Underdommeren paa lige Maade indvarsles til, sin assagte Dom at forsvare. Denne Varsels-Paategning har Øvrigheden at besørge lovligt forkyndt for alle Bedkommende, i Overeensstemmelse med Forordningen af 7 Juli 1760.

4. I Tilfælde at Sagens Indstevning til Overretten foranstaltes af Fogden, har denne, ved Paategning paa Doms-Akten, at erklære, at han for sit Bedkommende modtager det samme Varsel, som i Sagen er givet. Tillige paaligger det ham, strax at gjøre Indberetning til Amtmanden om den skeete Appel, og med samme at fremsende en Gjenpart af den ved Underretten assagte Dom.

5. Erklærer den Tiltalte sig tilfreds med Dommen, bør en Udskrift af Samme strax tilstilles Amtmanden, som skjønner, om Appel fra Justitiens Side maatte agtes nødvendig.

6. Naar

6. Naar Forkyndelsen er skeet og paa Acten bevidnet, indsendes samtlige Sagens Documenter til Justitiarius i Lands- eller Stifts-Overretten, som har at foranledige, at Actor og Defensor beskikkes, og at paa-see, at Sagen uden Ophold fremmes, efter den af Actor strax udtagende Stevning, hvilken, med Aftens Børsel, forkyndes for Defensor.

7. Endeligen, da det ikke bør være nogen, som af Justicien tiltales, formeent, endog uden Stevning fra sin Side, at lade andrage, hvad han til sin Tare maatte ansee fornødent, og, dersom den ergangne Dom indstevnes for holere Ret, at paastaae Samme forandret eller underkjendt, saa befales, at de Contrastevninger i Delinquent-Sager, som ved Forordningen af 19de August 1735, § 6, bleve hjemlede, skulde i Fremtiden aldeles være affæfede.

Ved Rescript af 31 Mai d. A. til Biskoppen over Aggershuus Stift er det fastsat, at Catecheten ved vor Kællers Kirke i Christiania for Fremtiden skal forrette den af Sognepræsten hidtil holdte Fredags-Prædiken i bemældte Kirke.

Det har behaget Hs. Majestæt, ved allernaadigst Resolution af 31 Mai d. A. at befale:
at, naar en Landeværnsmand belægges med Slaverie-
eller

eller Tugthuus-Straf, eller, formedelsi Tyverie, ind-
dommes i Forbedringhuset, skal han udstettes af Rul-
len, som uværdig til nogensinde igjen at vorde optaget
i Landeværnet.

(Fortsættelse af Forordningen angaaende Examen ar-
tium ved Kjøb. havns Universitet.)

14. Under Udarbeidelsen skal med Examinander-
ne holdes et uafbrudt næse Opsyn. I intet Tilfælde maa
det tillades dem, at bruge noget andet Hjælpemiddel end
en Ordbog, hvilken bør være den samme i alle Afdelin-
ger af Examinander. Forseer nogen sig herimod, skal
han, uden videre, fra Afgang til Examen for denne
Gang udelukkes. Dog er den Examensdeputation, som
Opgavernes Valg af Patronatet er overdraget, beretti-
get til, at tilseie det til Udarbeidelse i Modersmaalet
opgivne Thema (§. 11, 2.) en kort skriftlig Opgivelse af
een og anden Hovedidee, der kunde tjene til at vække
Opmærksomheden, og komme især de Langsommeres Es-
tertanke til Hjælp. De under bemældte Opgave anmær-
kede Bink komme da, i samme Form, til alle enkelte
Afdelinger af Examinander, uden at i nogen af disse,
enten skriftligen eller mundtligen, det mindste videre maa
tilseies.

§. 15. Ved Opsynet afverke Examensdeputatio-
nernes Medlemmer, (saafremt dette ikke paa anden Maa-

de skulde med tilbørlig Sikkerhed lade sig ordne) efter sæd-
 les Aftale med hverandre, dog saaledes, at i det mind-
 ste to Opsynsmand bestandig ere tilstede. Yderligere er
 hver Deputation ansvarligt for, at dette Opsyn fuld-
 komment opfylder, hvad der ved samme tilsigtes; hvor-
 hos det paaligger den, at sørge for, at ingen betroes
 Opsynet, som ei forener de fornødne Egenskaber til at
 kunne forestaae denne Forretning med den strengeste
 Narvaagenhed. Og, da det er af den yderste Bigtighed,
 at al mislig Omgang herved paa det omhyggeligste fore-
 bygges, og at de skriftlige Prøvers Paalidelighed be-
 trygges, skulle egne Love affattes, som bestemme Exa-
 minanderne's Forhold og Opsynsmændenes Pligter.
 Disse Love skulle forelæses hver Gang, paa den første
 skriftlige Examinsdag, for de i enhver Afdeling forsam-
 lede Examinander, og have alle Bedkommende alvorli-
 gen at vaage over deres nøiagtigste Efterlevelse.

(Fortsættelsen følger.)

Blandede Efterretninger.

Cancelliet er blevet gjort opmærksomt paa, at
 Svendborg Kjøbstads eligerede Mand, af en roesvær-
 dig Lust til at hjælpe Byens mindre formuende Borgere,
 i Fjor have ved Laan sammenskudt den Summa 2,479
 Rdr. 64 Sk., og derved, paa en Tid, da Kornpri-
 sene vare lette, indkjøbt et Quantum Rug af 400 Edr.,
 hvil-

hvilket de derefter, i ganske smaae Dele og for meget billig Betaling, have udsolgt til Byens Fattige og andre Trængende, ligesom de ogsaa, uden at agte egen Uellighed, havde truffet en saadan Aftale imellem sig, at to af dem ugentligen skulde være tilstede paa Raadshuset, for at bestyre Udsalget af denne under deres Forsvaring værende Rug, samt, uden at beregne sig Renterne af den sammenskudte Capital, have skjænket Overskuddet af den over Indkjøbs og Omkostningernes Besøb indkomne Summa, ialt 33 Rd. 59 Sk., til Svendborg Kjøbstads Fattigvæsen. Cancelliet har i denne Anledning under 23 April d. A., anmodet Amtmanden over Svendborg Amt om at tilkjendegive disse Svendborgs Byes brave Repræsentanter Collegiets udmærkede Agtelse for denne deres Handlemaade, der i saa høj Grad bærer Præget af Uegennyttighed og velvillig Hjæpsomhed.

I Anledning af en til det danske Cancellie indkommen Forespørgsel, har bemældte Collegium, under 8de d. M., tilskrevet samtlige Amtmænd i Norge, at den ved Forordningen af 25 Januar d. A. befalede Forhøielse af $12\frac{1}{2}$ Procent paa Embedsmændenes Sportler og Gebyrer ikke bør erlægges af de Indskrivningspenge, som efter Sportel-Reglementet af 11 Juni 1788 skulde betales

tal: til Fogderne i Norge for Indførsel i Skatte og
 Odels Mandtallet.

I Anledning af en til Cancelliet indkommen Fore-
 spørgsel, om den ved Forordningen af 25 Jan. d. A.
 paabudne Forhøielse af $12\frac{1}{2}$ Procent paa Rettens Ge-
 byrter ogsaa skal beregnes af Auctions-Salarier, har dette
 Collegium, under 30 April d. A., til Bekjendtgjørelse
 for Bedkommende, tilskrevet Overberghauptmanden paa
 Kongsberg, at ovennævnte Forhøielse ogsaa bør svares
 af Auctions-Salarier.

Cancelliet har, i Anledning af en fra Amtmanden
 over Sorøe Amt indsendt Skrivelse, angaaende For-
 holdsregler for dem, som attraae deres Børn underviste
 i en anden Skole end den, som er indrettet for det Dis-
 trict, hvori de opholde sig, under 20 April d. A., til-
 skrevet Stiftsoverigheden over Sjælands Stift, til Re-
 gel i lignende Tilfælde for Fremtiden: 1) at saadanne
 Forældre bør først henvende sig til Sognepræsten for
 det Skoledistrict, i hvis Skole de ønske deres Børn un-
 derviste, for at erholde hans skriftlige Tilstaaelse, at
 Børnene, efter Omstændighederne, i denne Skole kunne
 til Underviisning modtages; 2) at de derefter bør fore-
 vise denne Tilstaaelse for Sognepræsten i det District,
 til hvis Skole Børnene egentligen henhøre; 3) at Sog-
 ne:

nepræsten i det District, hvis Skole Børnene for Fremtiden blive pligtige at søge, bør sørge for, at de indtegnes i Skolejournalen, og, efter Forordningen af 25de Mai 1759, bliver ansvarlig for, at de fra den Tid af der stadigt søge Skolen, saaledes at der, i denne Henseende, med dem føres samme Control og iagttages samme Fremgangsmåde, som med Skoledistrictets egne Børn, og 4) at der sørges for, at vedkommende Skoleholder, ved saadan Foranstaltning, intet taber i sine lovlige Rettigheder.

Under 27 Mai d. A. ere til Quarantaine-Indretningen i Christianssand ankomne følgende Skibe:

1) Fortuna, ført af Skipper Jacob Fenger fra Kjøbenhavn, kommet fra Mallaga med en Ladning Blin, Rosiner og tørrede Frugtkaller, bestemt til Kjøbenhavn;

2) gamle Norge, Skipper Jørgen Juul fra Drammen, kommet fra Ovica med Salt, bestemt til Drammen; ligeledes den 29de Mai:

3) Aurora, Skipper F. J. Frees af Apenrade, kommet fra Mallaga med en Ladning Blin, Rosiner og Figen, bestemt til Lübeck;

4) den lille Jørgen, Skipper H. M. Tagholm af Altona, kommet fra Sevilla med en Ladning Tobak, Smaak, Blin og Edike, bestemt til Barel ved Gladen Sahde, hvorfra det er afviist;

5) Ber

5) Verbesserung, Skipper Johan König af Flensborg, kommet fra Barcellona og Saloe med en Ladning Viin og Brændeviin, bestemt til Lübeck.

Skibene Fortuna, Aurora og den lille Jørgen have faaet 14 Dages Qvarantaine, efterat al ombord værende giftfængende Emballage er destrueret; Verbesserung og gamle Norge have faaet 4 Dages Observations Qvarantaine.

Skibet gamle Norge er løst af Qvarantaine; ligesledes ere de i denne Tidende forhen nævnte Skibe: Ostermann, Skipper Kempe, Anne Marie, Skipper Fensger, og Therese, Skipper Möller, løste af Qvarantainen.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 21de Juni er Byefogden i Søbye, Cancellieraad C. C. Boeck, confirmeret at være tillige Birkedommer ved Søbyegaards Birk.

Under det tydske Cancellie: Den 14 Juni er Borgemeester i Alpenrade, C. B. Presh og Byeskriver sammesteds, M. Wenzel, i Naade entledigede fra deres Embeder, og Cancellist i det tydske Cancellie, B. F. L. Schow, igjen udnævnt til Borgemeester og Byeskriver i Alpenrade.

Under Generalitetet: Den 7de Juni er den 1ste Adjutant hos den commanderende General sendes fjelds i Norge, Major v. Maylander, meddeelt Til-
 ladelse at bære General-Stabens Uniform, og den 2den
 Adjutant hos bemældte General, Premier-Lieutenant
 J. H. v. Holst, udnævnt til General-Adjutant-Lieute-
 nant. Den 14de, Fændrik af det oldenborgske Infan-
 terie-Regiment, E. F. C. v. Kauffmann, beskikket til
 virkelig Second-Lieutenant i bemældte Regiment; i
 Prinds Frederiks Regiment til Fodse ere: Stabscapitain
 J. E. C. v. Hanson beskikket til Compagniechef; Prem.
 Lieut. G. B. v. Mathiesen til Stabscapitain; charact.
 Prem. Lieutenant J. J. v. Schmidt til virkelig Pre-
 mier-Lieutenant, og charact. Second-Lieutenant B. O.
 E. v. Munthe af Morgenstjerne til virkelig Second-
 Lieutenant; Prem. Lieut. N. W. Gedde udnævnt til
 virkelig Capitain, og Second-Lieut. J. E. v. Røder til
 virkelig Premier-Lieutenant, begge i Ingenieur-Korps-
 set; i det kongelige Artillerie-Korps ere: Stabscapitain
 J. F. W. v. Haffner beskikket til Compagniechef; de
 charact. Capitainer W. v. Bille, og H. E. v. Dietrich-
 son til Stabscapitainer, samt de charact. Prem. Lieute-
 nanter E. F. v. Myhre og H. F. v. Abrahamson til
 virkelige Premier-Lieutanter; Capitain G. E. v. Fos-
 sen beskikket til Major; Stabscapitain F. v. Dudden
 til Compagniechef; Prem. Lieut. E. H. v. Reusch til
 Stabs-

Stadecapitain, og Second-Lieutenant J. v. Both til virkelig Premier-Lieutenant, alle i Dronningens Liv-Regiment til Fods; Charact. Prem. Lient. H. E. v. Lohmann beskikket til virkelig Premier-Lieutenant, og Fændrik P. v. Trolle til virkelig Second-Lieutenant, begge i det slyenske Infanterie-Regiment; J. F. v. Reiche forandrt Krigs-Assessors Character; virkelig Kadet ved det kongelige danske Landkadet Korps, J. H. Palludan, i Raade afskediget fra Korpsen, samt de Indskrevne ved bemældte Korps, J. v. Goldsch, L. v. Müller og J. K. v. Müller, udnævnte den Første til virkelig Kadet, og de to Sidstnævnte til Kostkadetter; Second-Lieutenant ved Helsingørs borgerlige Artillerie-Korps, N. Elgström, i Raade afskediget fra Korpsen; Second-Lieutenant H. Fein beskikket til Premier-Lieutenant, samt J. M. Weise og D. E. Schierbeck til Second-Lieutanter i bemældte Korps; Premier-Lieutenant af det nordenskjeldske Infanterie-Regiment, H. E. v. Juel, som er ansat ved den trigonometriske Opmaaling, udttraadt af No. og sat à la suite ved Regimentet; Charact. Second-Lieutenant J. v. Raas beskikket til virkelig Second-Lieutenant, og Second-Lieutenant à la suite J. E. S. v. Trepka ansat i virkelig Fændriks No., begge i Liv-Garden til Fods.

Al denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertzugdømmene.